

»Rikosromaanit ovat usein viihdyttäviä,
Tana Frenchin romaanit vangitsevia.»

– THE NEW YORKER

WSOY

TANA FRENCH

UMPIKUJA

✿ DUBLININ MURHAT ✿

SUOMENTANUT Jaakko Kankaanpää

Tana French

UMPIKUJA

SUOMENTANUT JAAKKO KANKAANPÄÄ



WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Lauluja ”Vanha Dublin” (”The Rare Ould Times”) ja ”Lautturi” (”The Ferryman”)
on lainattu Pete St Johnin suosiollisella luvalla.

Laulujen sanat suomentaneet Sirkka-Liisa Sjöblom ja Riina Vuokko



ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS

Faithful Place

COPYRIGHT © 2010 BY TANA FRENCH

SUOMENKIELINEN LAITOS © JAAKKO KANKAANPÄÄ JA WSOY 2023

ISBN 978-951-0-47178-4

PAINETTU EU:SSA

Alexille

Esipuhe

IHMISEN ELÄMÄSSÄ on vain muutama hetki, jolla on oikeasti väliä. Yleensä ne näkee selvästi vasta jälkiviisauden silmin, kun ne ovat kauan sitten vilahtaneet ohi: kun päätit mennä juttelemaan sille yhdelle tytölle, kun päätit hidastaa ennen vaarallista mutkaa, kun päätit lopettaa hetkeksi ja kaivaa esiin kondomin. Voisi ehkä sanoa, että minulla kävi tuuri. Minä näin sellaisen hetken silmästä silmään ja ymmärsin, mikä se oli. Yhtenä pimeänä talviyönä sain tuntea, miten elämäni vuorovedet velloivat ympärilläni, kun seisoin odottamassa Faithful Placen alkupäässä.

Olin yhdeksäntoistavuotias, tarpeeksi vanha päättämään itse asioistani ja tarpeeksi nuori tekemään vaikka millaisia tyhmyyksiä, ja sinä iltana, heti kun molemmat veljeni kuorsasivat, minä hiivin huoneestamme reppu selässä, Doc Martensit toisessa kädessä. Lattialauta narahti, tyttöjen huoneessa toinen siskoista mutisi jotain unissaan, mutta sinä yönä minussa oli taikaa, ratsastin hurjasti vyöryvän vuoksiaallon harjalla eikä minua voinut pysäyttää mikään; vanhemmat eivät edes kääntäneet kylkeä vuodesohvalleen, kun kuljin olohuoneen halki niin läheltä, että olisin voinut koskea heitä. Takkatuli oli hiipunut supattavaksi punaiseksi hehkuksi. Repussa oli käytännössä koko omaisuuteni: T-paidat, farkut, käytettyä ostettu radio, sata puntaa ja syntymätodistus. Silloin ei Englantiin päästäkseen tarvinnut muuta. Lauttaliput olivat Rosiella.

Odotin häntä kadunkulmassa, pimeyden suojassa katulampun sumean keltaisen valopiirin ulkopuolella. Ilma oli lasinkylmää, ja siinä maistui Guinnessin panimosta kantautuva aavistus humaloiden savuista kirpeyttä. Minulla oli kolmet sukat päällekkäin, olin työntänyt kädet syvälle Saksan armeijan maiharin taskuun

ja kuuntelin vielä viimeisen kerran kotikatuni elämänmenoa sen lipuessa yön pitkissä virroissa. Jossain nainen nauroi, *ai oliko sinulla lupa vai*, sitten ikkuna kolahti kiinni. Rotan kynsien rapinaa tiili-seinällä, miehen yskähdys, polkupyörän suhahdus kulman takana, Hullu-Johnny Malonen vaimea, vihainen ärinä numero 14:n kellarista, kun hän puhui itseään uneen. Pariskunnan ääniä jostain, vai-meita kuiskauksia, rytmikästä kolketta, ja ajattelin Rosien kaulan tuoksua ja hymyilin leveästi kohti taivasta. Kuulin kaupungin kellojen lyövän keskiyötä – St Patin, St Michanin ja Christchurchin – valtavia pyöreitä kumahduksia, joita vieri taivaalta kuin juhlistamaan meidän ikiomaa ja salaista uudenvuoden yötämme.

Kellojen lyödessä yhtä minua jo pelotti. Sitten seurasi vaimeaa kahinaa, tömähdyksiä pitkin takapihojen riviä, ja ne kuullessani valpastuin, mutta Rosie ei kiivennyt luokseni viimeisen aidan yli; luultavasti joku vain hiipi kotiin keskellä yötä ja painui salaa sisään ikkunasta. Numero 7:ssä Sallie Hearnen uusin vauva itki, ohutta lannistunutta ulinaa, kunnes Sallie kiskoi itsensä hereille laulamaan sille. *Tiedän matkan päin... On kammaritkin kauniit...*

Kellojen lyödessä kahta ajatus väärinkäsityksestä iskeytyi minuun kuin potku perseeseen. Se sinkosi minut suoraan aidan yli numero 16:n takapihalle, joka oli ollut joutomaana jo ennen syntymääni, itse talo kulmakunnan nuorison valtaama – vaikka meitä oli peloteltu vaikka millä kauheuksilla – täynnä kaljatölkkejä ja tupakannatsoja ja menetettyjä neitsyyksiä. Ryntäsin ylös aution talon lahoja portaita neljä askelmaa kerrallaan, ihan sama kuuliko joku. Olin niin varma, että näin hänet jo mielessäni, kiukkuiset kuparinpunaiset kiharat, nyrkit lanteilla: *Missä vitussa sinä kuppasit?*

Murtuneita lattialautoja, reikiä kipsiseinissä, roskaa ja kylmä pimeä viima eikä ketään missään. Ylimmästä kerroksesta löysin lapun, pelkän kouluvihkosta repäistyn sivun. Se lepatti paljaalla lattialla ikkunasta lankeavassa valjussa valolaikussa kuin olisi ollut siinä ikuisuuden. Ja silloin tunsin virtauksen äkkiä muuttavan suuntaa, vuoroveden hengenvaarallisen imun; se veisi mukanaan ulapalle, se ei ollut enää minun puolellani.

En ottanut kirjettä mukaan. Lähtiessäni numero 16:sta muistin sen sanat ulkoa, ja voisin käyttää koko loppuikäni siihen, että

yrittäisin uskoa ne todeksi. Jätin sen lattialle ja palasin kadun päähän. Odotin siellä varjoissa, katselin hengitykseni huurupilviä lampun valossa kellojen lyödessä kolmea ja neljää ja viittä. Sit-
ten yö haaleni ohueksi surulliseksi harmaudeksi ja kulman takana maitoauto kolisteli mukulakivillä meijerin suuntaan ja minä odo-
tin vieläkin Rosie Dalya Faithful Placen päässä.

1

ISÄ SANOI KERRAN, että miehen pitää tietää yksi ja tärkein asia: minkä puolesta on valmis kuolemaan. *Jos et tiedä sitä*, hän sanoi, *mitä arvoa sinulla on? Ei mitään. Et ole mikään mies.* Olin silloin kolmentoista vanha ja hän oli juonut suurimman osan Gordon's-ginipullostaan, mutta hei, hieno puhe. Sikäli kuin muistan, hänen syynsä kuolla olivat a) Irlanti, b) hänen äitinsä, joka oli ollut mul-
lan alla jo kymmenen vuotta ja c) jos samalla saisi sen Thatcherin ämmän hengiltä.

Oli miten oli, siitä päivästä lähtien olisin milloin tahansa pys-
tynyt kertomaan, minkä puolesta olin valmis kuolemaan. Ensin
valinta oli helppo: perhe, tyttöystävä, koti. Sen jälkeen oli jonkin
aikaa mutkikkaampaa. Nykyään tilanne on vakiintunut, ja se on
minusta hyvä; tuntuu, että sellaisesta voi olla ylpeä. Nyt olisin val-
mis kuolemaan, ilman erityistä tärkeysjärjestystä, kotikaupunkini,
työni ja lapseni puolesta.

Lapsi on tähän asti vaikuttanut erittäin kunnolliselta, kotikau-
punki on Dublin ja työ on poliisin peitetehtäväosasto, joten lienee
selvää, minkä vaihtoehdon puolesta joudun todennäköisimmin
uhraamaan henkeni, mutta on jo aikapäiviä siitä, kun olen koh-
dannut töissä mitään sen uhkaavampaa kuin helvetillisen kasan
paperihommia. Irlanti on pieni maa, joten kenttämiehen parasta
ennen -päivämäärä koittaa väistämättä pian: pari kolme operaa-
tiota, neljä korkeintaan, ja sen jälkeen kiinnijäämisen riski kasvaa
liian suureksi. Minä olen käyttänyt kaikki yhdeksän henkeäni jo
kauan sitten. Nykyään toimin kulisseissa ja johdan operaatioita.

Peitetehtävien todellinen vaara sekä kentällä että konttorissa
on tämä: kun tarpeeksi kauan keksii harhautuksia ja valheita,
alkaa kuvitella tilanteen olevan hallinnassa. Hiljalleen siinä uskoo

olevansa hypnotisoija, mentalismin mestari, neropatti joka tietää, mikä on totta ja miten temppu tehdään. Totuus kuitenkin on, että esitystä katselee edelleen yleisön joukosta ja suu ihmetyksestä ammollaan. Vaikka olisi kuinka hyvä, maailma on siinä pelissä aina parempi. Se on ovelampi, nopeampi ja aivan varmasti häikäilemättömämpi. Muuta ei voi kuin yrittää roikkua mukana, pitää mielessä omat heikot kohdat ja odottaa jatkuvasti yllätysiskua.

Elämäni kokosi toistamiseen voimansa yllätysiskua varten eräänä perjantai-iltana joulukuun alkupuolella. Olin tehnyt päivällä töissä ylläpitohommia silloisia harhakuviani varten – yksi pojista, pikku tuhmeliini, joka ei varmasti saisi joulusukkaansa karkkia Frank-sedältä, oli onnistunut hankkiutumaan tilanteeseen, jossa erinäisistä syistä tarvitsi vanhan naisen esitelläkseen hänet muutamalle matalan tason huumekauppiaille isoäitinään – ja minä taas olin matkalla entisen vaimoni luokse hakemaan tyttäreni viikonlopun viettoon. Olivia ja Holly asuvat ällistyttävän tyylikkäässä paritalonpuolikkaassa hienosti hoidetun umpikadun varrella Dalkeyssa. Saimme talon Olivian isukilta häälahjaksi. Meidän muuttaessamme taloon sillä oli nimi, ei numeroa. Hankkiuduin ensi töikseni eroon nimestä, mutta minun olisi pitänyt jo silloin tajuta, ettei avioliitostamme tulisi mitään. Jos vanhempani olisivat tiedneet, että olin menossa naimisiin, äiti olisi ottanut lainaa yli varojensa, ostanut meille kodikkaan kukkakuvioisen sohvaryhmän ja suuttunut, kun olisimme kuorineet tyynyt suojamuoveista.

Olivia jäi seisomaan keskelle oviaukkoa siltä varalta, että pyrkisin sisään. »Holly on melkein valmis», hän sanoi.

Olivia – ja sanon tämän nyt käsi sydämellä, omahyväisyys ja katumus sopivasti tasapainossa – on tyrmäävä ilmestys: pitkä nainen, kaidat hienostuneet kasvot, valkeat laineille taipuvat tuhkanvaaleat hiukset ja sellaiset hillityt kurvit ja kaartet, joita ensin ei huomaa ja sitten ei voi olla huomaamatta. Sinä iltana hän oli pujottanut ylleen kalliin mustan leningin ja hienot sukat, pannut kaulaansa isoäidin timanttikäädyt – varattu vain arvokkaimpia juhlia varten – ja itse Rooman paavi olisi hänet nähdessään tempaissut kalotin päästään pyyhkiäkseen otsaansa. Koska olen huomattavasti paavia rahvaanomaisempi, päästin pitkän vihellyksen. »Taitaakin olla tärkeät treffit tulossa.»

»Me menemme syömään.»

»Onko 'me' edelleen yhtä kuin sinä ja Dermo?»

Olivia on ihan liian fiksu, että häntä voisi härnätä niin. »Hänen nimensä on Dermot, ja kyllä on.»

Esitin pitäväni sitä merkittävänä saavutuksena. »Neljäs viikonloppu putkeen, jos olen oikein laskenut. Onko tänään viimein se suuri päivä?»

Olivia huusi yläkertaan: »Holly! Isäsi tuli!» Hänen ollessaan selin työnnyin hänen ohitseen eteiseen. Hänellä oli parfyymina Chanelin Numero 5, ihan niin kuin silloin joskus.

Ylhäältä: »Isi! Tulen ihan heti ihan heti ihan heti, täytyy vielä...» ja sitten pitkällistä höpötystä Hollyn selittäessä pikku päänsä kummallista sisältöä piittaamatta hiukkaakaan siitä, oliko kukaan kuullolla. Huusin: »Ei mitään kiirettä!» mennessäni keittiöön.

Olivia seurasi. »Dermot voi tulla koska vain», hän sanoi. En tiennyt, oliko se uhkaus vai pyyntö.

Avasin jääkaapin ja katsoin sisään. »En oikein tiedä siitä tyy-pistä. Hänellä ei ole lainkaan leukaa. En vain luota leuattomiin miehiin.»

»No onneksi sinun miesmaullasi ei ole tässä mitään väliä.»

»On kyllä, jos teidän juttunne on jo niin vakava, että hän alkaa oleskella Hollyn seurassa. Mikä hänen sukunimensä taas olikaan?»

Aikoinaan, kun avioliittomme veteli viimeisiään, Olivia löi minua kerran jääkaapin ovella päähän. Hänestä näki, että hän harkitsi sitä taas. Kumarruin antaakseni hyvän tilaisuuden, mutta hän malttoi mielensä. »Miten niin?»

»Täytyy tehdä haku tietokannasta.» Otin tölkin appelsiinimehua ja ravistin sitä. »Mitä tämä litku on? Etkö sinä enää osta kunnon mehua?»

Olivian suu – hillitysti nude-huulipunaa – puristui tiukemmin kiinni. »Frank, et varmasti tee Dermotista mitään hakuja.»

»Pakko», sanoin hilpeästi. »Täytyyhän hänestä varmistaa, ettei hän ole lapsiinsekaantuja.»

»Voi hyvä luoja. Ei hän ole –»

»Ehkä ei», myönsin. »Luultavasti ei. Mutta et sinä voi sitä tietää. Parempi virsta väärää.» Avasin purkin ja otin huikan mehua.

»Holly!» Olivia huusi, nyt kovempaa. »Ala tulla!»

»Heppaa ei löydy mistään!» Töminää yläkerrasta.

Sanoin Olivialle: »Ne saalistavat yksinhuoltajia, joilla on söpöjä pieniä lapsia. Ja uskomatonta, kuinka monella niistä ei ole leukaa. Oletko koskaan pannut merkille?»

»En. En ole. Enkä hyväksy sitä, että sinä ammattisi varjolla pelottelet –»

»Katso ensi kerralla, kun telkkarissa on joku pedofiili. Valkoinen pakettiauto, leuaton tyyppi. Saat nähdä. Millainen kärry Dermolla on?»

»Holly!»

Otin taas aimo kulauksen mehua, pyyhkäisin kaatonokan takkini hihaan ja panin tölkin takaisin jääkaappiin. »Maistuu ihan kissankuselta. Lupaatko ostaa kunnon mehua, jos maksan enemmän elatusmaksuja?»

»Kolme kertaa enemmän voisi riittää», Olivia sanoi herttaisen jäätävästi, kelloaan vilkuillen. »Mihin sinulla siis ei ole varaa. Sillä saisi ehkä tölkin viikossa.» Kyllä mirri kyntensä näyttää, kunhan sitä vain tarpeeksi kiskoo hännästä.

Holly pelasti meidät molemmat itseltämme ampaisemalla esiin huoneestaan ja kiljumalla: »Isi-isi-isi!» Ehdin juuri ajoissa portaiden juurelle koppaamaan hänet kiinni, kun hän lennähti minua kohti kuin pyörivä ilotulite, lapsi pelkkää kultaista seittitukkaa ja pinkkiä kimallusta. Hän kietoi jalkansa vyötärölleni ja samalla tömäytti minua selkään koulurepulla ja nukkaisella Claranimisellä ponilla, joka oli nähnyt parempiakin päiviä. »Hei, hämähäkkiapina», sanoin ja annoin hänelle suukon pääläelle. Hän oli kevyt kuin keijukainen. »Mitä kuuluu?»

»Kauhea kiire enkä ole mikään hämähäkkiapina», hän sanoi vakavana, nenä nenää vasten. »Mikä se hämähäkkiapina on?»

Holly on yhdeksänvuotias ja tullut äitinsä kaitaluiseen, hentarakenteiseen sukuun – me Mackeyt olemme kovempaa tekoa, paksunahkaisia ja tuuheatukkaisia, tehtyjä kovaan työhön Dublinin ankarassa ilmastossa – mutta silmänsä hän on saanut minulta. Kun näin hänet ensimmäisen kerran, hän katsoi takaisin minun omilla silmilläni, suurilla ja kirkkaan sinisillä silmillä, jotka osuivat kuin etälamauttimen laukaus. Niistä sydämeni kierähtää yhä

syrylleen. Olivia voi raaputtaa nimeni pois kuin vanhentuneen osoitelapun, pakata jääkaapin täyteen pahaa tuoremehua ja kutsua Pedo-Dermon nukkumaan minun puolelleni sänkyä, mutta niille silmille hän ei voi mitään.

Sanoin Hollylle: »Se on lumottu keijuapina, joka asuu taikametsässä.» Hollyn katseessa näkyivät *Vau* ja *Hyvä yritys* täydellisesti tasapainossa. »Mitä kiireitä sinulla on?»

Hän liukui alas minua pitkin ja tömähti lattiaan. »Me perustetaan Chloen ja Sarahin kanssa bändi. Piirsin sinulle kuvan koulussa koska me keksimme tanssin ja voinko minä saada valkoiset saappaat? Ja Sarah teki laulun ja...» Hetken minä ja Olivia melkein hymyilimme toisillemme hänen päänsä yli, mutta sitten Olivia huomasi varoa ja katsoi taas kelloaan.

Pihatiellä meitä vastaan tuli ystäväni Dermo, joka on – kuten tiedän, koska painoin hänen autonsa rekisterinumeron mieleeni, kun hän vei Olivian ensimmäisen kerran illalliselle – moitteettoman lainkuuliainen kaveri, joka ei ole koskaan hankkinut edes parkkisakkoa Audillaan eikä varmaankaan vain voi mitään sille, että ulkonäöstään päätellen elää jatkuvasti valtavan röyhtäyksen partaalla. »Iltaa» hän sanoi ja nyökkäsi kuin olisi saanut sähköiskun. Minusta tuntuu, että hän pelkää minua. »Terve, Holly.»

»Millä nimellä sinä kutsut häntä?» kysyin Hollylta kiinnittäessäni häntä istuinkorokkeelle. Samaan aikaan ovella Olivia pussasi Dermoa poskelle täydellisenä kuin Grace Kelly.

Holly setvi Claran harjaa ja kohautti olkapäitään. »Äiti sanoo, että hän on Dermot-setä.»

»Ja sanotko sinä niin?»

»En. Ääneen minä en sano mitään. Mielessäni minä sanon Mustekalanaama.» Hän vilkaisi taustapeiliin nähdäkseen, suutuisinko siitä. Hänen leukansa oli jo itsepäisesti tanassa.

Minua nauratti. »Hienoa», sanoin. »Sillä lailla.» Sitten tein käsijarrukäännöksen, josta Olivia ja Mustekalanaama hätkähtivät.

Siitä lähtien, kun Olivia tuli järkiinsä ja potki minut pihalle, olen asunut jokivarressa, valtavassa 90-luvun kerrostalossa, joka lie-
nee rakennettu David Lynchin laatimien piirustusten mukaan.

Käytävien matot ovat niin paksuja, ettei mistään kuulu askelia, mutta jopa neljältä aamuyöstä ympärillään saattaa aistia viiden-sadan ihmisen ajatukset, kun he uneksivat, toivovat, murehtivat, suunnittelevat, miettivät. Asuin lapsena vuokratalossa, joten voisi luulla, että sellainen tehotuotantolaitos sopii minulle, mutta se oli eri juttu. Täällä naapureita ei tunne; heitä ei koskaan edes näe. En tiedä, milloin ja millä keinolla he kulkevat sisään ja ulos. Ehkä he eivät lähde kotoaan koskaan, pysyttelevät vain linnoittautuneina asuntoihinsa ja ajattelevat. Nukkuessani kuuntelen heidän huminaansa puolella korvalla valmiina hyppäämään pystyyn ja puolustamaan reviiriäni, jos on pakko.

Matalaa majaani Twin Peaksin tietämällä hallitsee sisustustyyli nimeltä avioero-chic, mikä tarkoittaa, että neljän vuoden asumisen jälkeen näyttää siltä kuin muuttoauto olisi yhä matkalla. Poikkeus on Hollyn huone, joka on täytetty kaikilla ihmiskunnan tuntemilla porroisilla ja pastellisävyisillä tavaroilla. Sinä päivänä, jolloin lähdimme hankkimaan huonekaluja, olin viimein saanut taisteltua Olivialta yhden viikonlopun kuussa ja halusin ostaa Hollylle kaiken ostoskeskuksen jokaisesta kaupasta. Olin tainnut pelätä, etten näkisi häntä enää koskaan.

»Mitä me tehdään huomenna?» Holly kysyi kulkiessamme pitkin pehmustettua käytävää. Perässään hän raahasi Claraa yhdestä jalasta. Viimeksi tavatessamme hän olisi kiljunut kuin syötävä, jos Clara olisi päässyt hipaisemaan lattiaa. Kun silmäänsä räpäyttää, jotain menee ohi.

»Muistatko sen leijan, joka me ostettiin? Jos teet kaikki läksyt tänään eikä huomenna sada, voidaan mennä Phoenix Parkiin lennättämään sitä.»

»Saako Sarah tulla mukaan?»

»Soitetaan hänen äidilleen, kun on syöty.» Hollyn kaverien äidit rakastavat minua. Mikään ei ole sen vastuullisempaa kuin lähettää lapset puistoon poliisin valvonnassa.

»Kun on syöty! Voidaanko me tilata pizaa?»

»Tietysti», sanoin. Olivia elää lisäaineetonta ja kuitupitoista luomuelämää; ilman minun pieniä tasapainottavia toimiani hänestä tulisi hyljeksitty vaikkakin kavereitaan huikeasti terveempi kummajainen. »Miksei», ja sitten avasin asuntoni oven

ja näin ensimmäisen enteen siinä, että sinä iltana jäisimme Hollyn kanssa pizzatta.

Puhelinvastaajan merkkivalo vilkkui kuin riivattuna. Viisi vastaamatonta puhelua. Laitokselta soitetaan matkapuhelimeen, alaiset ja tietolähteet soittavat toiseen matkapuhelimeen, kaverit tietävät, että minua näkyy pubissa silloin kun näkyy, ja Olivia muistaa tekstiviestillä, kun on pakko. Jäljelle jäi suku, toisin sanoen pikkusiskoni Jackie, koska hän oli ainoa, jonka kanssa olin ollut puheissa pariinkymmeneen vuoteen. Viisi puhelua tarkoitti, että äiti tai isä teki kuolemaa.

Sanoin Hollylle: »Ota tämä», ja ojensin hänelle kannettavan tietokoneeni. »Vie tämä omaan huoneeseesi ja ärsytä kavereitasi chatissa. Minä tulen ihan pian.»

Holly tietää hyvin, ettei saa mennä nettiin ilman aikuisen valvontaa ennen kuin täyttää kaksikymmentäyksi, joten hän silmäili minua epäillen. »Jos tekee mieli tupakkaa», hän sanoi pikkuvanhasti, »voit mennä ihan vain parvekkeelle. Minä tiedän, että sinä poltat.»

Ohjasin häntä huoneensa suuntaan selästä työntämällä. »Vai tiedät. Mistä sinä sellaista kuvittelet?» Ilman välkkyvää puhelinvastaajaa minua olisi oikeasti kiinnostanut. En ollut koskaan polttanut Hollyn nähden, eikä Olivia varmasti ollut kertonut. Holly oli meidän tuotoksemme; se, että hänellä on päässään jotain, mitä me emme olleet panneet sinne, tuntuu edelleen käsittämättömältä.

»Tiedän vain», Holly sanoi, heitti Claran ja reppunsa sängylle ja katsoi minuun ylimielisesti. Hänestä tulee vielä rikostutkija. »Ja tupakointi on paha tapa. Sisar Mary Therese sanoi, että siitä tulee sisältä ihan mustaksi.»

»Sisar Mary Therese on täsmälleen oikeassa. Viisas nainen.» Käynnistin koneen ja yhdistin sen laajakaistaan. »No niin. Minun täytyy soittaa yksi puhelu. Älä osta timantteja eBaysta.»

Holly kysyi: »Soitatko sinä tyttöystävälle?»

Hän näytti pieneltä ja aivan liian tietäväiseltä seistessään siinä valkoisessa toppatakissa, joka ulottui puoliväliin laihoja jalakoja, katsellessaan minua silmät suurina ja yrittäessään olla pelkäämättä. »En», sanoin. »En, kulta pieni. Ei minulla ole tyttöystävää.»

»Eikö varmasti?»

»Ei varmasti. Enkä ole ajatellut hankkia. Odotetaan muutama vuosi, niin sitten sinä voit ehkä valita tyttöystävän minulle. Mitä siihen sanot?»

»Minusta äidin pitäisi olla sinun tyttöystäväsi.»

»Niinpä», sanoin »Tiedän.» Laskin hetkeksi käteni hänen päällelleen; hänen hiuksensa tuntuivat kukan terälehdistä. Sit-
ten panin oven kiinni perässäni ja palasin olohuoneeseen selvittä-
mään, kuka oli kuollut.

Viestit oli tosiaan jättänyt Jackie, ja hän porhalsi eteenpäin kuin höyryjuna. Huono merkki: Jackie jarruttaa hyvien uutis-
ten kohdalla (»Et ikinä arvaa mitä. No, arvaa nyt!») ja painaa
kaasun pohjaan, kun jotain ikävää on tapahtunut. Nyt oltiin For-
mula ykkösissä. »Jeesus auta, Frank, vastaa nyt, täytyy puhua.
En minä soitele ihan vain muuten vain. Niin kuin tiedät. Ja
ennen kuin pelästyt, ei tämä ole äidistä, Jeesus varjele, äiti voi
ihan hyvin, on tietysti vähän järkyttynyt niin kuin me kaikki,
ja se sai ensin sydämentykytystä ja sen täytyi istua alas ja Car-
mel antoi sille huikan brandya ja nyt se on ihan kunnossa, vai
mitä äiti? Kiitos Jeesus että Carmel oli siellä, se tulee yleensä aina
käymään perjantaina kun on käynyt kaupoilla, se soitti minut ja
Kevinin hätiin. Shay kielsi soittamasta sinulle, mitä järkeä siinä on
se sanoi, mutta minä sanoin että painu sinä suolle, täytyy Fran-
cisille kertoa, niin että jos olet kotona niin voisitko mitenkään
vastata? Francis! Nyt Herran tähden –» Aika loppui ja vastaaja
piippasi.

Carmel ja Kevin ja Shay, hyvänen aika. Ilmeisesti koko suku oli
kokoontunut vanhempieni luokse. Sen täytyi johtua isästä. »Isi!»
Holly huusi huoneestaan. »Kuinka monta savuketta sinä poltat
päivässä?»

Vastaajan nainen kehotti minua painelemaan nappeja; tein
mitä käskettiin. »Väittäkö joku, että minä poltan?»

»Sano nyt! Kaksikymmentä?»

Sillä pääsee alkuun. »Ehkä.»

Jackie taas: »Helvaton rakkine, katkaisi kesken kaiken! Tule
tänne, se olisi pitänyt sanoa heti alkuun, eikä tämä ole isästä, ukko
on samassa kunnossa kuin aina ennenkin, eikä täällä ole kukaan

kuollut eikä kenellekään ole sattunut mitään, tai siis ei meille ainakaan. Kevin on vähän hermona mutta varmaan ihan vaan sen takia, että se ajattelee miltä sinusta tuntuu, se niin tykkää sinusta, ihan niin kuin silloin ennen. Eikä se juttu välttämättä ole yhtään mitään, ei siitä kannata sinunkaan nyt vielä hermostua, se voi olla jotain pilaa vain, joku yrittää kusettaa, siltä meistäkin aluksi näytti, mutta aika paska vitsi kyllä jos minulta kysytään, anteeksi kun sanon suoraan –»

»Isi! Kuinka paljon sinä saat liikuntaa?»

Mitä helvettiä? »Olen salassa balettitanssija.»

»Oikeeesti! Kuinka paljon?»

»En tarpeeksi.»

»– ja täällä kukaan ei tiedä, mitä sille pitäisi tehdä, ja voisitko soittaa heti kun kuulet tämän. Ihan totta. Pidän puhelinta kädessä koko ajan.»

Naksahdus, piippaus, vastaajan tyllerön ääni taas. Näin jälkeenpäin katsoen minun olisi jo siinä vaiheessa pitänyt tajuta, mistä oli kysymys, ainakin suurin piirtein. »Isi! Paljonko vihanneksia ja hedelmiä sinä syöt?»

»Kymmenen kiloa päivässä.»

»Etkä!»

»Aina jotain joskus.»

Kolmen seuraavan viestin sisältö oli suurin piirtein sitä samaa puolen tunnin välein. Viimeisessä Jackien ääni oli noussut niin kimeäksi, että vain pienet koirat olisivat kuulleet sen.

»Isi.»

»Ihan hetki vielä, kulta pieni.»

Menin matkapuhelimen kanssa parvekkeelle, katselin mustaa jokea, rasvaisen oransseja valoja, kuuntelin rantakadun ruuhkan ärinää ja soitin Jackielle. Hän vastasi ensimmäisellä hälytyksellä. »No vihdesta viimein. Jeesus, Joosef ja Maria. Hyvä etten tullut hulluksi! Missä sinä olit?»

Hänen vauhtinsa oli hidastunut noin sataanviiteenkymppiin. »Hakemassa Hollya. Mitä ihmettä nyt?»

Taustamelua. Vielä näin pitkän ajan jälkeen tunnistin välittömästi veljeni Shayn äkkinäisen, purevan äänen. Sitten yksi äännähdys äidiltä, kuin isku pallean.

»Voi Jeesus varjele... Kuule Francis, mitä jos istut nyt ihan ensimmäiseksi alas. Tai otat paukun brandya käden ulottuville. Jotain semmoista.»

»Jos et nyt heti paikalla kerro, mitä tämä on, minä ihan totta tulen sinne ja kuristan sinut.»

»Odota, ihan hetki vielä...» Oven kolahdus. »No niin», Jackie sanoi metelin äkkiä lakattua. »Juttu on nyt näin. Muistatko kun minä vähän aikaa takaperin sanoin siitä, kun joku tyyppi meinasi ostaa kolme taloa Placen alkupäästä? Remontoida niistä pieniä asuntoja?»

»Muistan.»

»No se juttu meni kumminkin puihin, kun kaikki pelkäävät nykyään että asuntojen hinnat tulevat alas. Se tyyppi päätti että antaa niiden talojen vielä olla ja katsoo mitä tapahtuu. Ja sen takia se pestasi ukkoja purkamaan sieltä takat ja kattolistat ja kaikkea semmoista – vanhaa roinaa, mutta siitä maksetaan kuulemma isot rahat, en tiedä tiesitkö, hulluja riittää – no, ne aloittivat tänään siitä talosta, joka on viimeisenä kulmassa. Siitä joka oli aina autiona, jos muistat.»

»Numero kuudestatoista.»

»Siitä justiinsa. Ne purkivat sieltä takkoja, ja sinne oli yhden takan hormiin työnnetty matkalaukku.»

Taidepaussi. Huumeita? Aseita? Rahaa? Jimmy Hoffa? »Helvetti sentään, Jackie. Mitä?»

»Se on Rosie Dalyn. Rosie Dalyn laukku.»

Kaikki katumelun tasot katosivat, napsahdivat noin vain pois päältä. Taivaan oranssi hohde muuttui hurjaksi ja ahnaaksi kuin metsäpalo, sokaisevaksi, kesyttömäksi.

»Ei», sanoin. »Ei ole. En tiedä, mistä te olette saaneet sellaista päähänne, mutta ei jumalauta varmasti ole.»

»Francis, voi sentään –»

Hänen äänensä tihkui silkkaa myötätuntoa. Minusta tuntui, että jos hän olisi ollut vieressäni, olisin lyönyt häneltä tajun kankaalle. »Ei mitään ‘voi sentään’. Te olette nyt äidin kanssa hysteerisiä jostain, en tiedä minkä helvetin takia, ja minun pitäisi mennä mukaan –»

»Sinä olet tietysti –»

»Tai sitten tämä on joku tempu, että minä tulisin sinne. Sitäkö tämä on? Yritätkö sinä jotain koko suvun sovintojuhlaa? Minä sanon nyt suoraan, että tämä ei saatana ole mikään hyvän mielen elokuva ja kaikki vähänkin siihen suuntaan menee varmasti päin helvettiä.»

»Nyt sinä idiootti pidät suusi kiinni», Jackie antoi takaisin. »Rauhoitu. Mitä sinä minusta kuvittelet. Siinä laukussa on pusero, violetti paisleykuviainen, Carmel muistaa sen –»

Olin nähnyt sen puseron Rosien päällä sata kertaa, tiesin miltä sen napit tuntuivat sormissani. »Joo, niitä oli kasarilla vähän joka työllä. Carmel näkisi vaikka Elviksen kävelyllä Grafton Streetillä, jos siitä saisi kunnon juorun. Luulin jo, että sinulla olisi enemmän järkeä päässä, mutta –»

»– ja sen paidan sisälle oli taiteltu syntymätodistus. Rose Bernadette Daly.»

Ja siihen päättyi se vastalause. Löysin tupakat, nojasin kyynärpäällä kaiteeseen ja vedin elämäni pisimmät henkoset.

»Anteeksi», Jackie sanoi vaisummin. »Anteeksi että suutuin. Hei Francis.»

»Mitä?»

»Pärjäätkö sinä?»

»Pärjään. No niin. Onko Dalyille kerrottu?»

»Eivät ole kotona. Nora on muuttanut pois, Blanchards-towniin jos oikein muistan. Varmaan jotain muutama vuosi takaperin. Dalyn vanha pariskunta käy siellä aina perjantaisin katso-massa pikkuista. Äidillä pitäisi olla numero jossain, mutta –»

»Oletteko soittaneet poliisille?»

»Ei muille kuin sinulle.»

»Kuka muut tästä tietää?»

»Ne purkumiehet. Ei kukaan muu. Ne olivat kaksi puolalaista sälliä. Menivät illalla töiden jälkeen viiteentoista kysymään, olisiko siellä joku, jolle sen laukun voisi antaa, mutta siellä asuu nykyään opiskelijoita, ja ne lähettivät ne puolalaiset isän ja äidin puheille.»

»Eikä äiti ole vielä kertonut kaikille? Onko varma?»

»Ei täällä ole enää semmoista niin kuin silloin joskus. Monessa talossa on nyt opiskelijoita ja juppeja. Hyvä jos tiedetään niiden nimet. Cullenit ovat täällä vielä ja Nolanit ja Hearneja on jäljellä,

mutta äiti meinasi ettei siitä kuulu sanoa kenellekään mitään ennen kuin on puhuttu Dalyjen kanssa. Ei olisi sopivaa.»

»Hyvä. Missä se laukku on nyt?»

»Niillä olohuoneessa. Olisiko se pitänyt jättää sinne takkaan? Niillä kavereilla oli urakka kesken –»

»Ei mitään hätää. Älkää koskeko siihen, jos ei ole pakko. Tulen sinne heti kun pääsen.»

Hetken hiljaisuus. Sitten: »En millään tahtoisi maalata piruja seinälle, siunaa ja varjele, mutta meinaako se nyt sitä, että Rosie...»

»Emme tiedä vielä mitään», sanoin. »Pidätte nyt vain pään kylmänä, ette puhu kenellekään mitään ja odotatte minua.»

Katkaisin puhelun ja katsoin taakseni asuntoon. Hollyn ovi oli yhä kiinni. Poltin tupakan loppuun yhdellä valtavalla imaisulla, heitin natsan alas kaiteen yli, sytytin toisen ja soitin Olivialle.

Hän ei edes tervehtinyt. »Ei. Ei tällä kertaa. Ei missään tapauksessa.»

»Nyt ei voi muutakaan.»

»Sinä pyysit ja rukoilit, että saisit kaikki viikonloput. Pyysit ja rukoilit. Jos et kerran halunnut niitä –»

»Kyllä haluan. Tämä on hätätilanne.»

»Niinhän se aina on. Toissä tullaan kyllä pari päivää toimeen ilman sinua. Et sinä ole korvaamaton, vaikka itse haluaisit kuvitella mitä.»

Kaikille yli kolmenkymmenen sentin päässä oleville hänen äänensä olisi kuulostanut kepeältä jutustelulta, mutta hän oli rai-voissaan. Aterimien kilinää, hilpeitä naurun purskahduksia, jotain mikä kuulosti vesiaiheelta, Luoja varjele. »Tämä ei nyt ole töitä. Tämä on suvun asioita.»

»Niinpä tietysti. Ei sillä mitenkään sattuisi olemaan tekemistä sen kanssa, että minä olen neljänsillä treffeillä Dermotin kanssa?»

»Tekisin tietysti yhtä ja toista ihan vain sen takia, että voisin pilata teidän treffinne, mutta en ikimaailmassa luopuisi viikonlopusta Hollyn kanssa. Sinä tunnet minut kyllä.»

Lyhyt epäluuloinen tauko. »Millainen hätätilanne?»

»En tiedä vielä. Jackie soitti vanhempieni luota ihan poissa tolaltaan. En saanut selvää. Minun täytyy mennä sinne nyt heti.»

Jälleen tauko. Sitten Olivia sanoi yhtenä pitkänä väsyneenä henkäyksenä: »Selvä. Me olemme Coteriessa. Tuo hänet tänne.»

Coteriessa on keittiömestarina kuuluisa TV-kokki ja sen ahteria nuollaan joka helvetin viikonloppuliitteessä. Se on kipeästi tuhopolton tarpeessa. »Kiitos. Ihan oikeasti. Haen Hollyn pois myöhemmin tänään jos voin, viimeistään huomenna aamulla. Soitan sitten.»

»Soita», Olivia sanoi. »Mutta tietysti vain jos voit.» Hän katkaisi puhelun. Heitin tupakan pois ja palasin sisään jatkamaan elämäni naisten suututtamista.

Holly istui sängyllään jalat ristissä, tietokone sylissä ja huolestunut ilme kasvoillaan. »Kultamuru», sanoin, »meillä on nyt ongelma.»

Holly osoitti tietokonetta. »Isi, katso.»

Ruudulla luki kirkkaan violetein kirjaimin, ylenpalttisesti välkkyvien kikkkeiden keskellä: KUOLET IÄSSÄ 52 VUOTTA. Holly näytti oikeasti järkyttyneeltä. Istuin hänen taakseen sängylle ja vedin hänet ja tietokoneen syliini. »Mitä tämä on?»

»Sarah löysi tämän testin netistä ja minä tein sen sinulle ja siinä sanotaan noin. Sinä olet neljäkymmenenyhden.»

Voi ei. Ei juuri nyt. »Muru pieni, tuo on internet. Sinne voi kuka vain kirjoittaa mitä vain. Ei se silti ole totta.»

»Tässä lukee niin! Se on tutkittu!»

Olivia riemastuisi, jos palauttaisın Hollyn hänelle itku kurkussa. »Katsos niin näytän yhden jutun», sanoin. Kurkotin hänen ympärilleen, poistin kuolemantuomioni ruudulta, loin uuden Word-asiakirjan ja kirjoitin: OLET MUUKALAINEN AVARUUDESTA. LUET TÄTÄ BONGO-PLANEETALLA. »No niin. Onko tuo totta?»

Holly sai aikaan vetisen naurahduksen. »Ei tietysti.»

Muutin tekstin violetiksi ja fontin kummalliseksi. »Entä nyt?»

Päänpudistus.

»Mitä jos panisin tietokoneen kysymään kysymyksiä ennen kuin tuossa lukee noin? Olisiko se totta silloin?»

Hetken ehdin ajatella, että olin kuivilla, mutta sitten hänen laihat olkapäänsä jäykistyivät. »Mikä ongelma?»

»Jaa niin. Meidän täytyy ihan hiukan muuttaa suunnitelmaa.»

»French punoo rikosmysteeriin taidokkaasti
niin sisarkateutta, luokkaristiriitoja, vanhoja
kaunoja, teinirakkautta kuin muistumia
lapsuudessa koetusta väkivallastakin.»

– THE NEW YORK TIMES

Mikään ei pääse ihon alle niin kuin oma perhe.

DUBLININ POLIISIN peitetoiminnan päällikkö Frank Mackey saa puhelun pikkusisareltaan. Lapsuudenkodin naapurissa Dublinin karummalla puolella on purkotalosta löytynyt matkalaukku, joka vaikuttaa liittyvän kulmakunnan kaunottaren Rosie Dalyn selvittämättömään katoamiseen.

Frank kiskaistaan takaisin lapsuuden kotikulmille, joilta hän on 22 vuotta aiemmin lähtenyt taakseen katsomatta. Työ peitetehtävissä on kuluttavaa, välit entiseen vaimoon kalseat ja isyys haastavaa, ja nyt Frank joutuu kohtaamaan niin kipeät nuoruusmuistot kuin syövyttävät perhesuhteetkin.



www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-47178-4